

नित्यसुखस्यानुपलब्धेहेतुमुपन्यस्यन्नेतन्निराकरोति अत्रोच्यतेइत्यादिना अनृतात्सत्त्वासत्त्वाभ्यामनिर्वचनीयादज्ञानात् तमःअविद्या अनित्याशुचिदुःखरूपेषुदेहादिषुनित्यत्वशुचित्वसुखत्वबुद्धिरूपो विपर्यासः॥ ११॥ अस्यविपर्यासस्याभावेनित्यंसुखंप्रकाशतइत्याह यस्त्वेतैरिति एतदेवस्वर्गपदाभिधेयमित्याह नचैतइत्यादिना तस्मात्स्वर्गार्थिनांप्रवृत्तिः सुखार्थेवेतियुक्तमुक्तंसुखान्नपरमस्तोति॥ १२॥ १३॥
॥ १४॥ ऐहिकंसुखंतुच्छीकृत्ययथास्वर्गार्थंसर्वबुद्धिमंतःप्रवर्तते एवंस्वर्गमपिक्षयिष्णुत्वेनतुच्छीकृत्यबुद्धिमत्तरामोक्षसुखार्थंयतंतइत्याह पृथिवीति सर्वभूतानांजनित्रीअविद्यापृथिवीवपृथिवीसर्वेषांक्लेशा नांक्षेत्रभूतायथात्रानुभूयतेतद्विधाःअनंतक्लेशसंततिक्षेत्रभूतास्तत्रस्वर्गस्त्रियःसंति यथात्रपुमानविद्यावाननेकक्लेशभाजनंतथातत्रप्रजापतिः तस्यापिसोबिभेत् सनारमत प्रजापतिर्वैस्वांदुहितरमभ्यध्यायत्

भृगुरुवाच अत्रोच्यते अनृतात्खलुतमःप्रादुर्भूतंततस्तमोग्रस्ताअधर्ममेवानुवर्ततेनधर्मं क्रोधलोभहिंसानृतादिभिरवच्छन्नानखल्वस्मिंल्लोकेनामुत्र सुखमाप्नुवंति विविधव्याधिरुजोपतापैरवकीर्यते बधबंधनपरिक्लेशादिभिश्चक्षुत्पिपासाश्रमकृतैरुपतापैरुपतप्यंते वर्षवातात्युष्णातिशीतकृतैश्चप्र तिभयैःशारीरैर्दुःखैरुपतप्यंते बंधुधनविनाशविप्रयोगकृतैश्चमानसैःशोकैरभिभूयंतेजरामृत्युकृतैश्चान्यैरिति ॥ ११॥ यस्त्वेतैःशारीरमानसैर्दुःखैर्नसंस्पृ श्यतेससुखंवेद ॥ नचैतेदोषाःस्वर्गंप्रादुर्भवंतितत्रखलुभवन्ति ॥ १२॥ सुसुखःपवनःस्वर्गंगंधश्चसुरभिस्तथा॥क्षुत्पिपासाश्रमोनास्तिनजरानचपापकं॥ १३॥ नित्यमेवसुखंस्वर्गंसुखंदुःखमिहोभयं ॥ नरकेदुःखमेवादुःसुखंतत्परमंपदं ॥ १४॥ पृथिवीसर्वभूतानांजनित्रीतद्विधाःस्त्रियः ॥ पुमान्प्रजापतिस्तत्रशुक्रंते जोमयंविदुः ॥ १५॥ इत्येतल्लोकनिर्माणंब्रह्मणाविहितंपुरा ॥ प्रजाःसमनुवर्तंतेस्वैःस्वैःकर्मभिरावृताः ॥ १६॥ इतिश्रीमहाभारतेशांति०मोक्ष०भृगुभरद्वा जसंवादेनवत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १९०॥ ॥ ७३॥ भरद्वाजउवाच दानस्यकिंफलंप्रादुर्धर्मस्यचरितस्यच ॥ तपसश्चसुतसस्य स्वाध्यायस्यद्रुतस्यवा ॥ १॥ भृगुरुवाच द्रुतेनशाम्यतेपापंस्वाध्यायैःशांतिरुत्तमा ॥ दानेनभोगानित्याहुस्तपसास्वर्गमाप्नुयात् ॥ २॥ दानंतुद्विविधंप्रादुः परत्रार्थमिहैवच ॥ सद्भ्योदीयतेकिंचित्तत्परत्रोपतिष्ठते ॥ ३॥ असद्भ्योदीयतेयत्तुतद्दानमिहभुज्यते ॥ यादृशंदीयतेदानंतादृशंफलमश्नुते ॥ ४॥

तस्यरुद्रःशिरोहरत्मधुकैटभौतंहंतुमुद्यतौ यक्षराक्षसास्तंयमितुमुद्यताइत्यादिश्रुतिस्मृतिभिस्तस्यापिभयारत्यादिप्रतिपादनात् एतावांस्तुविशेषः अत्रशुक्रंजन्मांतरबीजंवासनाजालंपुण्यापुण्यमयं तत्रतुतेजो मयंकेवलंपुण्यमयमिति एवंचनिरुपाधिसुखमेवपरमःपुरुषार्थोन्स्वर्गइतिसाधयतामोक्षस्यनिर्विषयसुखात्मत्वमुक्तं ॥ १५॥ १६॥ इतिशांति०मो०नै०भा०नवत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १९०॥ ॥ ७३॥ एवंअनृतात्खलुतमःप्रादुर्भूतमित्यादिपंथश्रवणेनदुःखादुद्विगमोक्षंचदुर्लभंमन्वानश्चित्तशुद्धिद्वारामोक्षप्रापकंपुण्यमेवश्रेयइतिनिश्चिन्वस्तद्विशेषफलानिपृच्छतिसारासारविवेकार्थं दानस्येत्यादिना दानस्य दानरूपस्यधर्मस्येत्येकःप्रश्नः ॥ १॥ शांतिरुपरतिः ॥ २॥ ३॥ ४॥